

6-6-70
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
Α ΘΗΝΑΙ (136)

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α ΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Σελ. 1969 / 28-5-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. 'Εξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις). **ΜΕΛΙΓΚΟΒΑ-ΝΕΡΟΧΩΡΙΟΥ**
 (παλαιότερον ονομα: **ΜΕΛΙΓΚΟΒΗ**), Έπαρχιας **ΤΡΙΧΩΝΙΑΣ**
 Νομοῦ **ΑΙΓΑΙΑ ΛΙΜΑΝΙΑΣ**
2. 'Όνοματεπώνυμον τοῦ ἔξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος
ΧΡΙΣΤΟΣ ΤΕΦΑΣ ἐπάγγελμα **Α. ΡΩΣΙΚΑΛΟΣ** ..
 Ταχυδρομική διεύθυνσις **ΜΕΔΙΓΚΟΒΑ-ΖΩΙΧ. Α. Ε. Ζ.**
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἔξεταζόμενον τόπον... **Τρία (3)**
3. 'Απὸ ποια πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι :
 α) ονομα καὶ ἐπώνυμον **ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ** ..

 ἡλικία **7.8** γραμματικαὶ γνώσεις **Απόρειος** ..
 τόπος κατοικουμένης **Μελιγκόβα**.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΙΩΝ

Α. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ὀγυροτικὰ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διῷ
 βιοστὴν τροιμνίων : **ΑΙ. ΑΚΑΔΗΜΙΟΙ ΛΙΩΝ ΒΙΟΡΑΝ**,
λιγ. αἱ οικνύνδες τρισσόβεις προωρίζοντο λιών βορεί.
 'Υπηρχον αὐταὶ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
 ματα ; **Χωριάτες** :
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἴδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δηλ. εἰς τοὺς χωρικούς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ελληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους")· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονάς κλπ.
ΑΙ. ηρός. βοσκεί. φυτάς. αγρόκυτας.
ΑΙ. ήρος καζζι. γερμαν. αἱ εορταχωρικούς.
- 3) 'Ο πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του ; **Νοε.**

- β'. 1) Οι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

θ^η αύγεος χερος

- 2) Οι τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι), ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-
κατόροι κλπ.) Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ;

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;)

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα,
τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ
προήρχοντο οὗτοι· ἡσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναικεῖς ; ποίαν
ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ύπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί,
ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο;

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν
ἐργασίας ;

θ^η αύγεος χεροις αύγεος αι

πλα. εἰς πληγεισέρεσι. κερατοχύρια.

- β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζῆδες), πρα-
ματευτάδες (έμπτοροι) κλπ.

θ^η τεγνηται

- δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲν ζωϊκήν κόπρον
(βοῶν, αἴγοπτροβάτων κλπ.), φυτικήν (μὲν καῦσιν: α) τῆς καλα-
μιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲν κάλυψιν (παρά-
χωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

..... 19. εἰ μνινέγν... μέρρον

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας; 1955

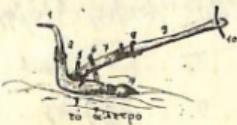
- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ἔχρις εἰς τούτο τέλος μαζί,
χρησιμοποιοῦται μηχαναὶ τοῦτο τέλος μαζί, τοῦτο τέλος μαζί,

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, σ. π. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποια κτήματα ἔχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμή-
θεῖται αὐτοῦ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Σχεδιασμοί χρησιμοποιούμενοι στην γεωργία της Ελλάδος
τοῦ 1960. Οι προτύπων σχεδιασμοί σημειώθησαν.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου
σιδηροῦ ἀρότρου μὲν τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθέμενου.

1. Δακτύλιοι 4. Τ. U. VI. 7. Καρβονάρια 10. Κ. Γ. Ι. Ι. I.
2. Κ. Ο. Μ. Η. Ρ. D. 5. Εγκάντηρα 8. Κουνιώρα
3. Κονιώρα 6. Σηρόθη 9. Σιρόθη

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε είναι ἐν χρήσει);
3) Μηχανὴ θερισμοῦ
.....

- 4) Μηχανή δεσμάτων τῶν σταχύων (δεματιῶν).
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ

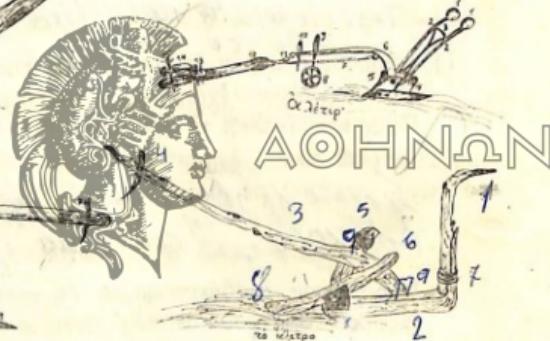
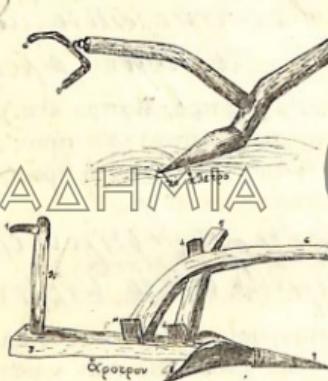
στ'. 1) Τὸ ἔγκεφαλον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ἔγκεφαλον ἄροτρον

*Τίνεται... μετ' αὐτῷ ἐργού χρῆσθαι λαζίνον.
 ἀρότρουν μετ' αὐτῷ πατακεύεινά γένεται
 οἱ τάλαις οἱ γεωργοὶ.*

2) Ποία ἡτο ἡ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ἔγκεφαλου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα;

Η ιδία μήχανη είναι πάλιν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

3) Ιχνογραφήσατε τὸ ἔγκεφαλον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει δύνοματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἔξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. Χειρολόγοι..... 6. φύρεοι..... 11. λεβήτινοι ὄροφοι
2. Κοντεύραι· ἀλιμενόποι. Κατεύραι (ταφεύραι) 12. οὐλαν αρ. το. εχάρηος
3. Στοιχεῖοι..... 8. γυναι..... 13. (?) μή. μένην δια-
4. Κρύψι..... 9. ογγύες..... 14. γεράνιον το. το. οντι
5. Σημεῖα..... 10. 15. εντι. τυ. αλιμενό

(1) Έάν εἶναι δύνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν

(Ἐάν ύπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὑνὶ τοῦ ἔνδικου ἄρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἑκάστου.

.....Μίας... μορφῆς... ήσ' αὐτοῦ... αὐτοῖς... εν...
.....έμεν... καὶ... εἰς τὸν τοῦ... πετρωδοῦ...
.....

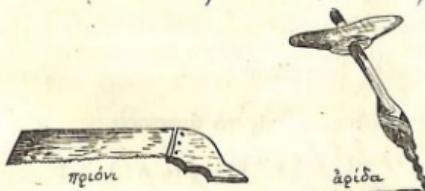
- 5) Ποιὸν τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἄρότρου;

.....16.06.11.ε.ε. ἄροτρον

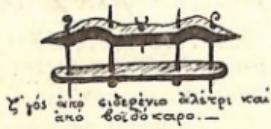
- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἄρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ἔνδικοι, κλπ.).

.....εργαλεῖα, τιμῆσαι.

.....ρινὶ ἢ ἔνδικοι (ἄρνάρι)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὅργωμα) ποῖα ζῷα ἔχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βρέες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ.
ἴππος, ἥμιόνος, ὄνος..... *P. O. E. S., 19981., G. P. I. O. K. O.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὅργωμα δύο
ζῷα ἢ ἐν; *A. C. O.*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἡ το (ἢ είναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;
..... *Nai, πόλον θέλων. P. o. o.*

Σχεδιάσσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ δύνομάσσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἔξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύ-
λια κλπ.). *Ζεῦγα*

- 10) Σχεδιάσσατε ιδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας. *H. X. Ενθετ. μέρες π.γ.για*
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὅργωμα; (Σχεδιάσσατε
αὐτὸν). *Σ. Καλλικράτης Ιερούσαλαμος.*
Nai, γρ.ο.ε.β. ε.ν.ε.σ.α.ε.

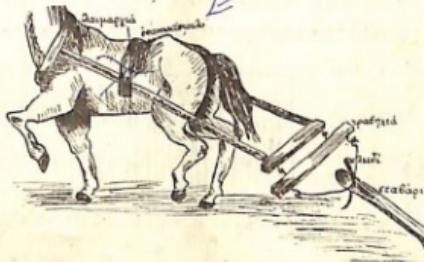
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὅργωμα δι' ἐνὸς ζώου;

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

..... *εἰς πότε γίνεται η ζεῦξις του ζέψιμον. Χωρίς αδιανιώσιμη γίνεται η ζεῦξις του ζέψιμον.*
εγναντείη η ζεῦξις του ζέψιμον.

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν, τὴν ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.

.....
.....

ζ. Ἀροτρίσσις (ὅργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὁργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον). 1) ἀνδρας (ὁ ἴδιοκτήτης τοῦ ὄγρου ἢ ἄλλος). 2) γυναικα 3) ὑπηρετης. Σημειώσατε ποία ἡ συνθήσις εἰς τὸν τόπον σας .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΦΗΝΩΝ
Ἄρρενος μονομάχος παλαιότερος οὐ αἱττες οὐ πληγες πολιτικούς
Συνγένειας ἀναρρόχουν εἰς εεργατας ή θεοντος οικογένειας εχουν σημειωσιες

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

.....
.....
.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.

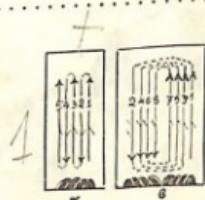
.....
.....
.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργός τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὅργωμα μὲ σχοινί, τοῦ ὅποιού τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

.....
.....
.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς έγίνετο ταλαιότερον (έπισης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακίες) κατ'εύθειαν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἢ ὄργωνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποιὸν ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α , β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὄργωμάτος σχεδίαστε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἄγρου ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη)
εἰς λωρίδας (ὈΔΑ. σπορές, ἡ σπορείς, υτάμιες, σιστόες, μεσσόρασσες
κ.λ.π.) ;

Πῶς ἔγωρίζετο ή λωρίς (ή σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ; *Nαι* . . .

- 6) Πού υπάρχει η συνήθεια να γίνεται ή σπορά του σίτου και άλλων δημητριακών μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. γὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄρτοριν; *Μανού... μετ... σιροφρένι... οψον. Σεν... εις... πυριθόν... νιγρούσιν. Ραΐσια...*

- 7) Ποιοι τρόποι ή εἶδη όργωμάτος (ἀφοτριάσεως) ήσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ύνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. *Καταδίκας*

Εις ποια όργωματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (όργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς:

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα όργωματα ἔγινοντο (ἢ
γίνονται) καὶ τότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικήν περίοδον. Πῶς λέ-
γονται (όνοματολογία) τὰ όργωματα αὐτά π.χ. καλλουργιά,
διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

.....Α.Ι.θερία... δια βολ εργον καλόγυ
.....Φ.ερ.γωρινγν. σφρίδον μαι δ.α.βολ
.....αφαιρεσίγν. εον φύδα θρίζον.

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαστήσατε ὅμοιως, ὡς ἀνωτέρω)

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Σφρένδας μαι' εος... διδαί σιναίσ... εργος.
μεί σφρασίσον.

4) Πόσα όργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβοσίτου, ψυχοφιθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποίαν ἐποχήν; Εγ. Ια. λα. δυ. βγελαμα. μαι. Ζ. Κ. Ζ. Ζ.
τα. ψυχανη. μαι. κυ. γα. λα.

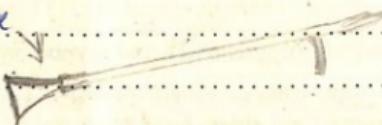
5) Ποια ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν.
π.χ. τὸ δισάκιν εἰς αὐτὸν περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἑδάφους;

.....μεσούσια (σι.εο.κι) σλεψιν έργον. εδη... δρκα. βολ
μετρον ειρον. έχων μαι. ικαρίδα. δια.δι.δην. έργος χωρός
.....εργαλεῖδε. Τεσσαρι. μαι.. Μ. Κεζζ. Τεσσαρι. θ.ν.φ.ο.γεν. εόν καστρού

β) Μὲ ποια γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρί-
ζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερὰ (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ύνι κατὰ
τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἡ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὄποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ ἐις τὸ ἐν ἄκρῳ τοῦ βουκέντρου, ἢ μὲ ἄλλον τρόπον;

μεγάλα

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἴσορπέδωσις τοῦ χωραφίου (σβάρνισμα, διβόλισμα);

ειναιδια... σφωνίθο... μεγάλα... μεγάλα...

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωμα (μὲ σκαλίδα, τσαπή κ.ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ως ἄνω (1 - 3) ἑρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἡ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

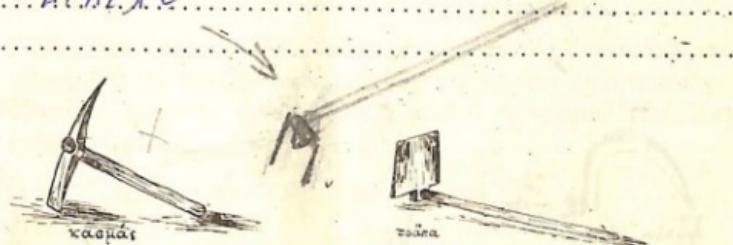

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου καὶ παραθέσατε ίχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Και σήμερος θυμού τούτου

ΑΙΓΑΙΟΝ

- 6) Ποια πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὅργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ώς καὶ αἱ ἔργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Οὐεντόγρος γένεσις αἴτιον μετ' ἑταῖρος,
Σέκηπρος ήταν αἴτιος εἶναι αἴτιος μετανοεῖν.

- 7) Ποια χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ · · · · · ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Ποια χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Ρόβη σανός μετ' ζωογονίᾳ.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασίες (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Εἰς πρασίες.

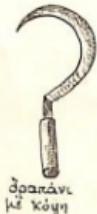
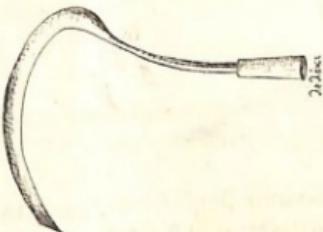
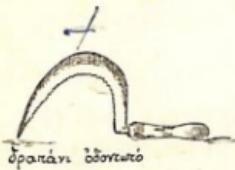
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α.' Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποιῶν ἔργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ίχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

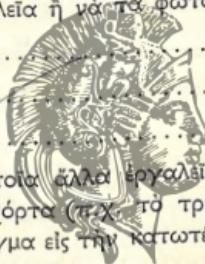
π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

..... Η ερθρός δρεπάνιν μέγρι πους τη γέφερον
..... δικύβοι.

Ἐὰν ἡσαν (ἢ εἶναι ὀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἐπίστης νὰ
σχεδιάσετε τὰ ἔργαλεῖα ἢ γάπτὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποια ἄλλα ἔργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
(ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν
ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Καβιά*

- 3) Ἡ λεπτής (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἔργα-
λείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὁδοντωτή; (Σχεδιάστε αὐτήν). *Οδοντος*

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (Σχεδιάστε ἡ φωτο-
γραφήσατε αὐτήν). Ο σιδηροῦς σκελετός πῶς ἐλέγετο;

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αύτά τὰ θεριστικὰ ἔργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *τελετές της γυναικείας*
- 6) Ὡτὸ παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δῆλο. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν τὴν ὁσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζῷων (τῆς ρόβης κλπ.) *τελετές της γυναικείας*

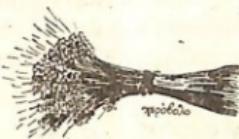
β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὄψις ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. *οὐδὲ τελετές*
- 2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ πένονται) εἰς τὰ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

ΑΚΑΔΗΜΙΑΚΑ Καθηγήσεις ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἀλλεταπόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν απὸ αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβιολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *οἱ γυναικείες σεριδαίες*, *οὐδὲ τελετές*, *οὐδὲ τελετές*, *οὐδὲ τελετές*
- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χειρὶς) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ δόμοι; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εύρισκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *πολλά δόμοι*, *τελετές*, *οὐδὲ τελετές*, *πολλά δόμοι*, *τελετές*, *οὐδὲ τελετές*

5) Πῶς λέγονται τὰ ποποθετούμενα μαζὶ δράγματα ; · Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται δύγκαλιές

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; 'Υπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι πήροντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπουν καὶ ποιον ;

γυναῖκες θερισταί εἰσιν σὲ τοιαύτες.

2) Πῶς ἡμείβοντο σύτοι μὲν ἡμερομίσθιον (μεροκάμπτο) ἢ κατ'
σπροκοπῆς (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρηματικήν εἰς
εἶδος ; Τὸ δὲ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσσατε μὲν τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικήν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ίδια τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; 'Επίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἢ μέση των) ;

οὐκ

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός;

... Ναι! Λιγότερος αργορεύοντας ογκού...
Ερική, ουαί, τώρα 13^η λεύκη για σου...

- 5) Ἐτραγουδούσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά.

... Ναι! ... Ροντέρα για την αργαλεϊδα...
Αντί εξαντί θερισμού γεραγούσα δεν έχω...
Εντάξει!

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἔνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸν σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν τὴν φαθινά, τὴν δποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ είκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι σώματα.

Την πλατανάρη στην αργαλεϊδα την αργαλεϊδα την αργαλεϊδα...
την πλατανάρη στην αργαλεϊδα την αργαλεϊδα την αργαλεϊδα...
την πλατανάρη στην αργαλεϊδα την αργαλεϊδα την αργαλεϊδα...

δ. Τὸ δέσμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

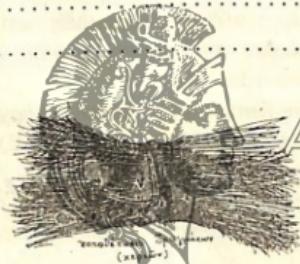
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἢ τοι τὸ δέσμιον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;

... Παρασκευέων οἱ στάχυες εἰς λοιπούς
τρεῖς ημέραντες μάλιστα σταθεροί για να ταχεία
τελετεία είναι ταχείας πάρα πολύ...

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χερίες, ἀγκαλίες ; Πῶς ἐδένοντο· μὲν κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατά τὸ δεσμὸν τῶν δεμάτιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλείόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως, σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

*λα... λεπτα... πενθα... πενθα... πενθα...
γιδος... εντα... εριχυ... εντα... πενθα...
γιποντα... πε... πενθα... εντα... εριχυ...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν Ιδίαν θέσιν ἢ συνεκτρώνοντο εἰς ώρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ὄγρου; Πόσα δεμάτια συνεκτρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοπισθετοῦντο;

Она же предала бывшего вождя.
Он же, виноват, поклялся, что это, несмотря
на то, что он... это же, что он...
никогда не... это же, что он...

ε.' Συγκομιδή τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἥρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας;

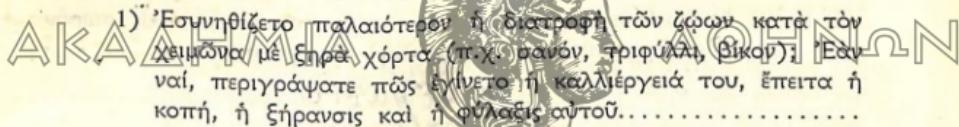
Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

.....

.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ή γίνεται) ή ἔξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπό τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή φωτογραφίαν.....
-
-

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσμηθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμώνα μὲ διπλαῖς χόρτοις (π.χ. φαΐν, τριφύλλι, βίκαρ); Εσύ ναί, περιγράψατε πῶς γίνετο τῇ καλλιέργειᾳ του, ἔπειτα ή κοπή, ή ξήρανσις καὶ η φυλαξίς αὐτοῦ.....
-
-

- 2) Πότε ἐθερίζετο δ σανὸς καὶ μὲ ποτίον ἐργαλεῖρν (δρέπανόν, κόσσαν κ.ἄ.). *Σύμβολον β.2. Κόσσα. Ηρο. εφ. 1.920. βιβλ. ορεγανού.* (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).
(Σ. 20. ηρο. εφ. ορεγανού)......
-
- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἔχρησιμο ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετά τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν δινοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Σημερον πύρεα μ.ε.
Εγώ τών ωράνια παλαιστέν αγρίου
εγώ τών ιδίων το ημερόν ηνομένερε

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- a. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

.....
.....
.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὃπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινας τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις: εἰς σωράν; "Υπάρχει καθωρισμένος πρόπος τοποθετήσεος;

.....
.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ὅχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι;

.....
.....
.....
.....

- 4) Ποῦ κατέσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

.....
.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν τῇ εἰς περισσοτέρας ;
ἔχαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται τὴ χρῆσις του, δηλ. μὲν ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;
-
-

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

..... 15-7 / 31-8

- 7) Εἴδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των) π.χ. χωματάλωνο (μὲν δάπεδον ἐκ χώματος) πετράλωνο (μὲν δάπεδον ἐστρωμένον μὲν πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχέδιασμα τὴ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Χωματάλωνα π.χ. Κατασκευή (Χώματος σχεδίασθε)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἑκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀλωνισμοῦ. (π.χ. τοῦ χωματάλωνοῦ : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὃπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος τὴ συνήθωσι διὰ μείγματος κόπρου βιῶν καὶ ὀχύρων)

Καθαρισμὸς καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου
. . . .
μείγματος καὶ ὀχύρων?

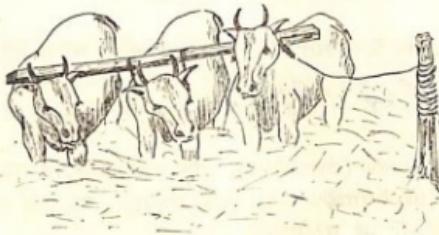
- 9) Ἡ ὡς δινω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ τὴ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὀρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

15-7

- 10) Πῶς γίνεται τὴ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὃπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

.....'Ορεία... μέ... βύργη... εργασία... πρασίνη...
.....εργασίαν. (μετάφραση).

- 11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). *Βοῶν καὶ ἵππων?*

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησι τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνίου δύναντος στῦλος, ὑψοῦς δύο μέτρων (καπιθύνεντος στηγερός, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἔξαρτώνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῷα, ὡστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

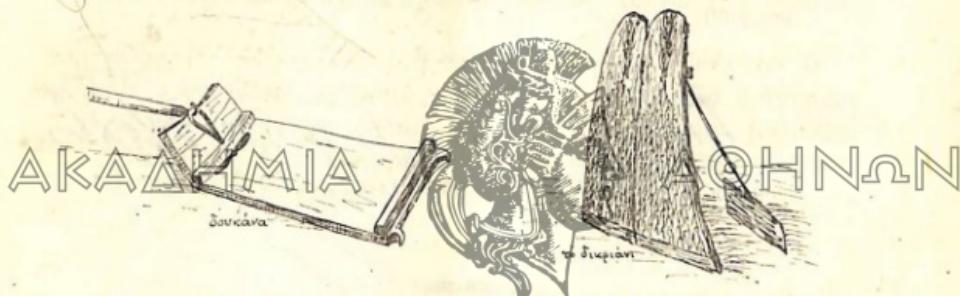
.....'Οι ἀλωνίσματα γίνεται σταχύες... πραγματικούς
.....ζῷανταν... μαζί ἴγγαν!

- β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἀλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζῷα; *(Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλείες, αἱ ὅποιαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζώων)* Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τοῦτον δὲν υπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῷα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλείες περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἴχνογραφήματα).....

.....Οι θεοί μη μηδέ τινά τάχος
.....μηδέ τινά τάχος ταχεῖσθαι.

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἐν τεμάχιον ἡ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἔλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἔζευγμένων ζῷων, σύρεται δ' οὗτα κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷς εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνη, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ δσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῷων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ;

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὡραὶ τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διά νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην.

ΑἘν Ραγούσειαν... αὐτεἰγενεῖαν...

σῆμα' πασαντούσαι σταθεράτερα Ρα...

περιγένετεν περιγένετεν...

- 12) Ποια ἄλλα ἀλωνιστικά ἔργα λεῖται εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἑπίμηκες ἔγλον, τὸ δόποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὁδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν δόποιον διαγράφουν τὰ ζῷα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα τοὺς ἀκόπους στάχυς;

Ναγκάνει τοι γερέβενε γύρων...

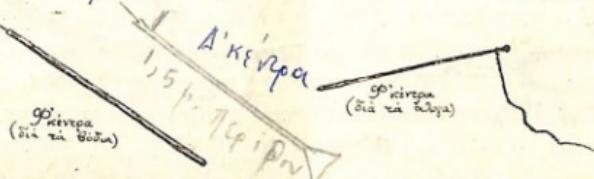
- 14) Ἡτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διά τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὔτη βουκέντρι' ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἢ κατασκευή της; (Σχεδιάσσατε τὴν ράβδον αὐτῆν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

Αἴκεντρα... Ρ.α. Βρέδια...

Καρτένικ... Ρ.α. Δερέα... Εό. Καρτένικ. έργα
ἀρδε γουρνογέτει.

- 15) Πώς λέγεται ή έργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πίσσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης, κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

*Pi'ssēsēs ójō fofí kai' rurifles p.e.
lē...! apiares!*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

- 17) Ποιοι ἀλωνίζουν: ὁ ἕδιος ὁ γεωργὸς μὲν ἴδικα τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδίκοι ἀλωνισταί (ἐν Αίτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοτάνηθες, καλούμενοι ἀλωνιφαστοί καὶ σγωγιστες), οἱ ὅποιοι εἰχον θοδιὰ ἢ ἄλογα καὶ ἀνελαυμβανούν τὸν ἀλωνισμὸν

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲν ζῶα καὶ μὲν ἀλωνιστικὸν ἔργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυες· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲν χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπτανον) ἢ μὲν ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Pi'ssēsēs érgalēs ačo kai' idē

- 19) 'Ο κόπτανος οὗτος πῶς ἐλέγετο' ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποιὸν τὸ σχῆμά του;

Apcan'si

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ὄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποικιλῆς δημητριακῆς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακτῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....ΕΙΣ. Ρ.Ο. ΦΙΛΙΑΝ......

rai...rai...rai...apakah itu?

Kontaves Strophenbild

Εύλος ομηρικών ήταν το καστάνιερα
μικροί παρόντες θηραπευτικοί.

ΑΘΗΝΑ

“Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;

Μάνος Σηραφίμ οικογένειας. Άλια τάχ. αρχαιο-
λογίας. Σειρ. Χρ. 61 προσωπικόν. Άλια αρχαιο-
λογίας και κογνιτού στολερού μεταλλικού περιήγητου

- 21) Ποῦ ἐτοπιθετούντο (ἐξηπλούντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἑδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτό-
μερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς,
παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

... Μι... μοζούνει... α... μαδαρι... παν... παν... εον...
αγαλούνει... παν... παν... εον... παν... παν... παν...
γαλούνει... παν... παν... εον... παν... παν... παν...
... παν... παν... παν... παν... παν... παν... παν...

22) Κατὰ τὸ ἄλωνισμα διὰ τῶν ζφών, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,
ἐτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐὰν ναί, ποῖα;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν
συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας;

..... Λέγονται Λειφέρα, Λειφέρα, Λειφέρα, Λειφέρα,
..... Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία,
..... Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία,
..... Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία, Σχεδία,

23) Πότε τὸ πρώτον έγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνετατισμὸς κλπ.). (Περιγρά-
ψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΗΛΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἄλωνισμένοι στάχυες, ἔτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν
Αίτωλίᾳ: λειδμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται
τὸ λειδμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι,
εἰς Αίτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι)
καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. Λειδμα

..... Με... εο... Μηρισίνε... Εο... εο... εινα... βύρι... ο... βε...
..... Προεξέχει... ειει... ει... ιηρα... ει... ο... βε... 4

*Ο σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλου ἢ ἐπίμηκες;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπό τὸν καρπόν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποιὸν σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο

Ἐπίβιγμα . . .

Καὶ οὐν . . . εγκήσι αλαρόν εἰσει μειδέα . . .
αισι . . . εἶσιν . . . αἴνων . . . μαλεῖ . . . ιθοι . . . τοι . . . αλαράν . . .
εἰσισιν . . . εἰσει μειδέα . . .

- 2) Μὲ ποιὸν ἔργαλείον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο)

Αἴκριδες . . . λύγνος ἡ τοι ειδύρων . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναικα· εἰδικός λιχνιστής ἐπ' ἀμοιβῇ ;

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπός ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν προδῶν τῶν ζῷων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Χανγοί/λα . . . Με' αλεύρῳ εφει . . .
κοι . . . καλέργι . . . γερνελέ . . . αλε' ριβόνε . . .

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζῷων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαθούλισμα καὶ καρπολώνεμα) διὰ ποῖα δημητριακὰ συνθίζεται τοῦτο

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα, πᾶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

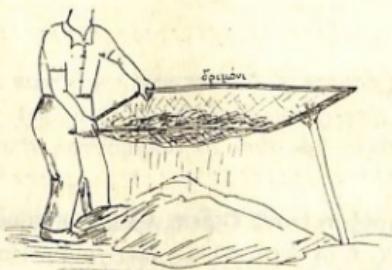
..... Μέ... ριμεδνι... βι... με... τού... ἀρ. ελεφα...
Ο ερεγγυα... ερε... είρα... κόσκινο... πρεγγρού...
εί... αραγερόντο... βούτε... θον... με... βιρφα...

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, οἱ τοιακουνομένων τῶν ξένων αὐτῶν ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; Τῇ δὲ ἄλλων μέσων, ως π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ
καρελίος
με... γρανι... βάσι
ει... ανταλος

νων μὲ διπάς διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὄλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἣν παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἔργων καὶ σκευῶν)

Στύλα τοῦ οὐρανού εἰναι
περίγατοι σειράναι τοῦ
ρεβούνος ἐργάτην μηδὲ φύροις παν
αρδούντες. Τέλλοι τοῦ πρατείου εἰς ταρράνας μηδὲ τοῖς χέριασ
πανταί καὶ κανένας θρησκευτικός Κοσμού μηδὲ τοῖς χέριασ
εἰς στύλους ἀπό τοῦ περιφέρειας

- 7) "Οταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπός σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποιὸν ἔργων σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποίᾳ ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγγύνεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἔργαλείον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

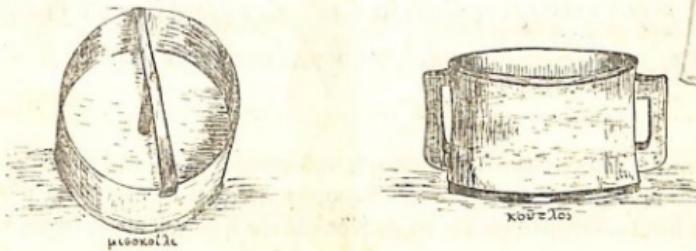

- 8) "Αλλας ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπός (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

- γ'.1) Ποιαί ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι τ.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. "Ηρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποιὸν μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του είς όκαδας, είς κοιλά κλπ., παραθέσατε δέ και ίχνογράφημα αύτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικάς εικόνας).....

.....
ΔΕΚαρχ.: 10. ουαίλες
η. Κρινα

2) Ποια άλλα βάρη κατεβάλλοντο είς είδος εἰς τὸ ὄλωνι;

- α) τὸ παπαδιάτικο, +
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, +
- γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ φωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ + Χειροτεχνία και ιστορία ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μετρατῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ίχνογραφήματα ἡ φωτογραφίας αὐτῶν)

.....
(ΔΕΚαρχ.) η. Κρινα.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (δικαρπός) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ· ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἔκαστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

.....
Εἰς... καβούρια - αγγηλαία... εἰς λύγια... αἰγιλαία
καὶ... εἰς... γάμπουν προίσπλαγχνα... σιρόντια.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ὄλωνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

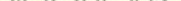
κευσίς εἰς τὴν ὑπαιθρον;

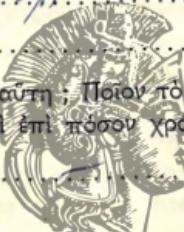
5) Πάως ἔγινετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τούς καλυτέρους στάχυς ἡ μετὰ τὸ ἄλινισμα; . . .

Επιρρεας οντωντας ει πραγματος οι διαστοι
η της... αρχισει το... σειρας επιλ.

6) Μήπως όπου γίνεται ή διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὅπιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ; . . .

oxy

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ σύτη; Ποιον τὸ σχῆμα της· ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποιὸν σκόπετον καὶ ἐπὶ πάσον χρόνον;

Α. ΕΤΗΣΙΑΚΗ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' έθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἐσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἐσπέρας τῆς 31 Αύγουστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.)

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν. Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποιὸν μέρος ;

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπου διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξορκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος. Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.)

.....

.....

.....

4) Καίονται (ἢ ἔκαίοντο) δόμοιώματα· π.χ. κατά τὸ Πάσχα δόμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....

.....

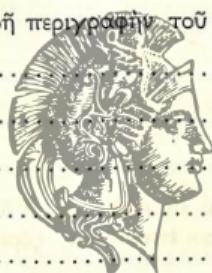
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγράφην τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΔΡΙΔΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΑΡΧΙΝΟΥ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΔΗΜΟΣΧΟΛΕΙΟΝ
ΜΕΛΙΤΚΟΒΗΣ

85

Προς

τον Μητρού Λευκίνο της Αθηναϊκής
Γαστροφάρας.

Αλγίας

Ωρα:

Εργαστηκόν Ρωμαϊκό
Εργαστήριον

Επίσημη 28-5-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Αρχείων της εργάσιας είναι
της πρώτης συνέργειας η οποία
εργαστηκόν Ρωμαϊκό
εργαστήριον διέπιε γεωγραφικά
εδάφη που ανήκουν στην Αθηναϊκή
επαρχία μεταξύ της Αθηναϊκής

ΑΘΗΝΑΙΩΝ